

de *hervormde* vaan

73^e jaargang · nr 9 · september 2013

pagina 7

Wat eerst
gebeuren moet

pagina 10

Waar het
Woord is,
daar is de kerk

pagina 12

Verdiepings-
conferentie

1e voorzitter: Ds. W. Westland
Oranjestraat 106, 2983 HV Ridderkerk
T 0180 412477 • dswwestland@hotmail.com

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Dorpsstraat 180, 6741 AR Lunteren
T 0318 483717 • dsjpnep@hetnet.nl

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Callunalaan 12, 6721 HA Bennekom
T 0318 304955 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris: Dhr. C.D. Groenendijk
Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk
T 0180 423817 • c.d.groenendijk@hetnet.nl

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
T 0348 551496 • c.oosterom@planet.nl

2e penningmeester:
Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots (commissie 25+)
Joh. Willem Frisostraat 38, 7462 GX Rijssen
T 0548 519549 • e.de.mots@solcon.nl

Lid: Ds. J.H. Lammers (Themadagen)
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
T 0180 424636 • j.h.lammers@hetnet.nl

Lid: Ds. A.D. Goijert (Redactie-adres)
Tijgervlinder 44, 3863 GP Nijkerk
T 033 8446241 • a.goijert3@upcmail.nl

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Postbus 3, 1270 AA Huizen
E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)

Mutaties: Schriftelijk melden aan het Bondsbureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

Adres administratie:
Hervormd Bondsbureau, Beatrixstraat 20a,
3862 DB Nijkerk • T 033 - 2456699
E bondsbureau@filternet.nl • Bankrek.nr. 3778.71559
t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

inzenden kopij oktober-nummer

De kopij voor het oktober-nummer moet vóór
21 september bij de drukker (info@boutdruk.nl)
aanwezig zijn.

inhoud

Openingswoord Huishoudelijke	
Meditatie	3
Bijbelstudie o.t.	4
Bijbelstudie n.t.	7
Van de voorzitter	9
In the picture	10
Verdiepingsconferentie(s)	12
Bonhoeffer (slot) lezing gehouden op de Huishoudelijke Vergadering, 13 april jl.	14
Organisatienieuws	17
Boekbesprekingen	17
Overlijdensberichten	18
Uitnodiging Bondsdag 2013	20

Wat bindt ons aan Gods Huis?

'zelfs vindt de mus een huis en de zwaluw haar nest, waarin zij haar jongen legt, bij Uw altaren, HEERE van de legermachten, mijn Koning en mijn God'

(Psalm 84 : 4)

Wat bindt de dichter aan Gods huis? Wat zit daar achter? Dat maakt hij duidelijk met het voorbeeld van de mus en de zwaluw. Die beestjes bouwen in de tempel hun huis en hun nest. Dat is wel te begrijpen, zo las ik, want zij bouwen hun nest bij 'de altaren'. Bij de altaren vonden ze voedsel voor zichzelf en hun jongen. De vliegen, die op het offerbloed zaten, waren een dankbare prooi voor de zwaluw en hij kon er zichzelf en zijn jongen mee voeden. De broodkrumels, die bij de spijsoffers op de grond vielen, waren voedsel voor de mus. Dat bond hen aan de tempel van God. Kijk, om die altaren gaat het, zegt de dichter. Denk aan het brandofferaltaar, waarop het offerdier geofferd werd en men door het geloof vergeving van zonden ontving. Denk aan het dankofferaltaar, waarop uit dankbaarheid aan God voor de ontvangen vergeving geofferd werd, als teken dat men zijn leven wijdde aan de Heere. Dat bond de dichter aan de dienst van God. Hoe krijg je die binding aan Gods Huis? In de tekst wordt gesproken van de mus, die een huis 'vindt'. Dat betekent: dat diertje heeft rondgezworven en gezocht naar voedsel en het bij de altaren gevonden. Wij mensen zijn ook op zoek en we zwerven rond en dat doen we buiten God om, want daar hebben we voor gekozen. Nu zijn er wel dingen, waar we even rust in vinden: geld dat we verzamelen, naam en eer die we opbouwen, alles kunnen doen wat we

leuk vinden om te genieten. Of we proberen rust te vinden in een kerkelijk leven en vervullen onze godsdienstige plichten om onszelf tevreden te stellen. En we kunnen onszelf rust geven als we eens een nacht niet slapen kunnen omdat we ernstig nadenken over ons sterven. Dat doet toch niet iedereen! Maar buiten God òm vinden we geen rust. En de rust die we onszelf aanpraten, is valse rust. Nu zegt de tekst, dat God, Die ons uit Zijn paradijs moest verjagen vanwege onze zonden, óók buiten het paradijs voor een plek gezorgd heeft, waar wij tot rust komen. Die plaats is er bij 'Gods altaren'. Waarom? Daar is voeding voor uw en mijn hart. En wat voor een voeding! Het is de allerduurste voeding, die er bestaat. Want de altaren in de tempel wezen heen naar het Lam van God, Jezus Christus. De Heere Jezus Christus is het Brandofferaltaar, want Hij gaf Zijn leven tot verzoening van onze zonden. Hij is ook het Dankofferaltaar, want Hij heeft met Zijn hart en leven de wil van de Vader gehoorzaamd. Maak dan gebruik van de voeding die de Heere Jezus voor ons heeft klaar gemaakt. Hoe? Door het geloof! Wat houdt dat geloof in? Dat heeft met het altaar te maken. Dat altaar stond er in het paradijs niet of wel? Waarom is dat dan nu wel nodig? Vanwege onze overtredingen en zonden tegen God. U kunt denken: 'ik doe toch mijn best en God kan toch niet het onmogelijke van mij vragen, wat ik niet heb,

kan ik toch niet geven en ach, dat zal God ook niet doen, God is toch geen Man die wil maaïen als Hij niet eerst gezaaid heeft? Nee, God zal niet maaïen als Hij niet eerst gezaaid heeft. Maar God heeft wel gezaaid, want Hij heeft ons mensen goed en met zuivere liefde tot Hem geschapen. Die leegte ontdekken: “o God, ik verhonger voor eeuwig en ik kan mezelf geen voedsel van eeuwig leven geven, ik sterf zo van honger, geef mij van Uw Voedsel Jezus Christus en ik zal eeuwig leven en nooit meer van honger omkomen’. Maar ook

eten van Jezus Christus en Zijn werk, eens en telkens opnieuw, dat is het ware leven in hart en ziel ontvangen. Dát leven sterft niet meer, want dat heeft Gods Geest gewerkt. U krijgt in uw hart een warm plekje voor de Heere Jezus en Zijn werk. U kunt er niet meer buiten. Ziet u: het geloof heeft een mond, waarmee wij eten mogen van Gods Voedsel in Jezus Christus. En dat verzadigt ons, nu en eeuwig. Kijk, die voeding met Jezus Christus bindt aan het huis van God. U en mij ook?

Ezechiël 2 vers 3–10

Ezechiël's hoorders (vs 3-6)

Ezechiël kreeg in hoofdstuk 1 een bemoeïgend visioen: de raad en het plan van God gaat door. Daar had God een bedoeling mee. Welke? In hoofdstuk 2 lezen we, dat Ezechiël de boodschap van God moet doorgeven aan de Israelieten (vers 3). Dus aan het volk, dat bij de Heere hoort. Alleen, ze leven in opstand tegen de Heere. Opstand betekent, dat ze het met het beleid en de geboden van de Heere niet eens zijn. Ze doen dingen, die de Heere niet wil dat ze gedaan worden en ze laten na, wat de Heere wél wil en waar Hij recht op heeft. Er staat bij, dat ze schaamteloos (hard van aangezicht) en hardleers (stijf van hart) zijn (vers 4). Dat betekent niet: een ruwe bolster, maar een blanke pit. Nee, zo zijn ze:

hard, zowel van binnen als van buiten. Wat betekent dat? Ezechiël moet niet op “afname” rekenen, zoals we dat zeggen als de boodschap van God aangenomen wordt en de predikant dat merkt tijdens het preken. Waar moet hij wél op rekenen? Dat ze dwars gaan liggen. Hoe? Er worden twee voorbeelden gebruikt: doornen, die steken en scorpioenen die gif spuwen (vers 6). Dat wil zeggen, dat ze stekelige opmerkingen zullen maken over zijn boodschap. Opmerkingen waar venijn in zit. En als hun blikken konden doden, zouden ze dat zeker doen (vers 6). Anders gezegd: ze zullen Ezechiël wegstijgen, hem kwetsen en pijn doen en zich niets gelegen laten liggen aan zijn boodschap. We zeggen wel eens: je kunt beter over Gods boodschap praten met

iemand, die er niet mee opgegroeid is, want die wil nog wel eens luisteren, dan dat je er over praat met iemand, die er mee opgegroeid is en ermee gebroken heeft. Die zijn soms heel erg vijandig. Dat blijkt hier wel. Waarom wil Israel, het volk van de Heere, niet luisteren? Omdat de Heere laat verkondigen: al zijn ze in ballingschap en ontvangen ze straf vanwege het verlaten van de Heere en Zijn dienst, er blijken nóg meer straffen nodig zijn. Ze hebben er nog niets van geleerd. Ze hebben zich niet voor de Heere verootmoedigd en zich niet bekeerd. Waarom niet? Wellicht denken ze, dat ze over een aantal jaren weer terug keren naar hun eigen land, naar de stad en naar de tempel. Dit duurt geen 70 jaar. Dat kan God niet maken. Wat is dat? De geest van optimisme: we zijn het volk van Gods verbond, dat doet God niet, Zijn stad en tempel laten verwoesten. Ze overschatten het verbond. Overschatten betekent: te hoge waarde er aan toekennen. Nu kunnen we aan Gods verbond nooit te hoge waarde toekennen. Maar laat ik het zo zeggen: verkeerd met die hoge waarde omgaan. Alsof Gods verbond automatisch werkt en dat we geen bekering nodig hebben. Dan zijn we toch bekeerde mensen als we bij Gods verbond horen? Een verondersteld geloof, zo wordt dat genoemd. En het verbond van God gaat juist om bekering en geloof in de Heere, om vergeving van zonden en een leven, dat elke dag gewijd is aan de Heere, met hart en ziel. Maar als dat verbond van God gebroken wordt door onze zonde en we eigen wegen kiezen in plaats van de Heere volgen, wat dan? Dan komt de vloek van God over ons heen, trekt God Zijn aanwezigheid in, houdt Hij Zijn zegeningen in. Wat lezen we? De Heere zegt: “Ezechiël, gá, of ze luisteren of niet, ze zullen weten dat er een profeet geweest is (vs 5)”. Dat betekent niet,

dat het de Heere om het even is wat ze met de boodschap van Hem doen. Want in Ezechiël 33 vers 11 lezen we dat de HEERE, Die wél recht heeft op de dood van de goddelozen, maar juist geen lùst heeft in hun dood, maar dat ze zich bekeren en leven. Het betekent wél: of ze luisteren zullen of niet, maar ze zullen ondervinden, dat de boodschap, die Ezechiël moet doorgeven namens God, dat dát de waarheid is. Ook nu!

Ezechiël's Zender (vs 6-10)

Twee dingen zegt de Heere tegen Ezechiël als Hij hem met Zijn boodschap uitzendt onder Israel. Het eerste is: “Ezechiël, wees niet bevreesd” (vs 6). Dat wil zeggen: “laat je niet door angst en vrees terug houden om Mijn boodschap door te geven, want het zijn niet uw woorden, maar die van Mij”. Wat ze u aandoen door hun negatieve reacties, dat doen ze Mij aan. Later zal de Heere Jezus deze bemoediging herhalen aan de discipelen als Hij ze uitzendt in de wereld met de boodschap van Zijn Evangelie (zie Mattheüs 19 vers 16-33). Het tweede is: dat de Heere tegen Ezechiël zegt: “wees niet opstandig zoals Mijn volk Israel opstandig is” (vers 8). Dat betekent: ga niet dwarsliggen, verzet u niet, maar luister naar Mij en geef Mijn woorden door. Waarom zou Ezechiël opstandig zijn? Wie zich geroepen weet om predikant te worden, die zou à la minuut de preekstoel op willen om de boodschap van de Heere Jezus Christus door te geven. Ja toch? Geroepen door God, daar ben je dan vol van, je hebt innerlijke drang om de Ene Naam van Jezus Christus te verkondigen aan iedereen, met het bevel van geloof en bekering er bij en hoe de Heilige Geest dat uitwerkt in ons hart en leven, opdat we vruchtbaar zijn voor de Heere en Zijn Koninkrijk en voor onze

naaste. Daarom verwacht je niet dat de Heere tegen Ezechiël zegt: “wees niet opstandig, nu Ik je roep”. Dan zou ik tegen Ezechiël willen zeggen: “u krijgt de mooiste opdracht die er is, om knecht van God te zijn en mensen te roepen tot bekering en geloof in de Heere, daar kunt u alleen verwonderd over zijn dat de Heere God u uitkoos om Zijn boodschap door te geven”. Waarom zou Ezechiël dan opstandig kunnen zijn? Dat zit hem in zijn hoorders. Hij weet van te voren hoe ze zullen reageren: negatief en afwerend, zijn leven is zelfs niet veilig (zie hfd. 3 vs 25). Maar dat zit hem vooral in de boodschap, die hij van God moet doorgeven. Welke boodschap is dat? In vers 9-10 lezen we over een boekrol, die God hem aanreikt. Die boekrol is niet leeg, maar vol geschreven. Wat staat erin? Zie vers 10: klaagliederen, zuchten en weeklachten. Wat betekent dat? Als eerste: klaagliederen. Denk aan de klaagliederen van Jeremia. Ik weet niet of u dat Bijbelboek gelezen hebt, maar wat een diepe en intense klachten worden daarin onder woorden gebracht. Klachten over de stad Jeruzalem, wat een puinhoop geworden is. Klachten over de tempel, Gods Huis, die in puin ligt, zodat de dienst van verzoening en leven met God in stukken ligt. Klachten dat God Zijn volk verlaten heeft en wat er dan overblijft van Israel als volk van God: ze zouden vernield worden (Klaagliederen 3 vers 22). Klachten van schuldbelijdenis en van berouw en van terugkeer tot de Heere, Die ze verlaten hebben. Zelfs lezen we over de smeekstem van mensen: “Heere, bekeer U ons, dan zullen wij bekeerd zijn”. Ook Ezechiël’s boodschap bestaat uit klaagliederen. Als tweede zuchten. Wat is dat? Denk aan Psalm 81, waar de HEERE zucht: “och had naar Mijn raad zich Mijn volk gedragen”. Dat wil zeggen, dat de Heere diepe zuchten uit:

“hoe kan het toch dat Mijn volk zo ver van Mij afgegaan is, hoe is het mogelijk dat ze zo opstandig zijn en tegen de draad in en Mij niet geloven en het contact met Mij verbroken hebben”. Het is alsof de HEERE Zijn hoofd schudt: “willen jullie nu perse dat Ik met grote straffen kom en Mijn oordeel uitvoer, moet Ik dat echt doen om jullie, o Mijn volk, weer terug te krijgen?”. En als derde weeklachten. Wat zijn dat? Zie hoofdstuk 3 vers 17: waarschuwingen. Dat wil zeggen: alarm slaan, aan de bel trekken, zo loopt het verkeerd af. U merkt wel: het is geen boodschap met een succes-methode, die God aan Ezechiël voorstelt, die vanzelfsprekend succes oplevert en aanslaat bij de mensen. Zodat we wat uit kunnen rekenen, hoeveel % van de mensen er gehoor aan geeft en hoeveel % niet. Zie ook wat Paulus zegt in Galaten 1, dat het Evangelie van Jezus Christus niet naar de mens is. Dat wil zeggen: het ligt ons mensen niet, het staat haaks op ons. Het is wel vóór de mens bestemd, maar daar zorgt Gód voor. Dat is Zijn raad, plan en welbehagen. In die zin zal het Evangelie altijd mensen inwinnen voor God. Want God laat Zijn boodschap van genade en vergeving niet voor niets verkondigen. Wat dat betreft is het Evangelie veel kansrijker dan de beste succes-methode, die wij hanteren. Waarom? God staat er voor in. Op grond daarvan mogen we in geloofsvertrouwen op God, Zijn belofte en welbehagen het Evangelie van bekering en geloof in de Heere Jezus Christus doorgeven aan alle mensen, hoe opstandig zij ook tegen het Evangelie zijn. Wie is dat niet van huis uit? Opdat zij behouden worden. Daar is het de Heere om te doen!

Gespreksvragen

1) Wat betekent de uitdrukking “een veron-

dersteld geloof” en waar komen we dat vandaag de dag tegen? Waar is dat aan te herkennen?

- 2) Hoe komt het dat we makkelijker over God kunnen praten met iemand die niet bij de kerk en de Bijbel is opgegroeid, dan met hen die er wel bij opgegroeid zijn en afgehaakt zijn? Is dat met voorbeelden uit de praktijk te onderbouwen?
- 3) Wat kunnen we leren van dit Bijbelgedeelte met betrekking tot het evangelisatiewerk? U kunt denken o.a. de inhoud van

de boodschap, de benadering van mensen, de methodes die toegepast worden.

- 4) Wat is voor uzelf de boodschap uit dit Bijbelgedeelte en welke lessen liggen er in voor ons eigen geloofsleven en voor onze houding naar onze naaste?
- 5) Als we kijken welke verantwoordelijke taak predikanten hebben om de boodschap van God door te geven, dan vraagt dat om ons gebed voor hun taak en opdracht en voor hun roeping en opleiding. Hoe kunnen we daar concreet invulling aan geven?

bijbelstudie n.t.

Ds. J. Prins

Wat eerst gebeuren moet

7

Titus 1 : 5–9

Goed! Paulus heeft Titus een geestelijke hartversterking gegeven. Nu gaat Paulus zeggen, wat eerst gebeuren moet! Hij gaat zeggen wat Titus moet doen. Wat? Leest u vers 5! Titus moet in orde gaan brengen, wat er nog ontbreekt, namelijk van stad tot stad ouderlingen aanstellen. Kreta had in die tijd wel honderd stadjes. Daar waren christelijke gemeenten veelal zonder ouderlingen. Die moet Titus gaan aanstellen. Wat is de taak van de ouderling? We kunnen dat vergelijken met het werk van de schaapherder. Die de schapen voedt en weidt, een vermanende tik geeft met zijn stok en vertroostend leidt met zijn staf, de zieke schapen verzorgt en het afdwalende schaap terugbrengt en de verloren schapen redt. Samenvattend: met de inzet van zijn leven zorgt hij voor heel de kudde. Zo

zorgt een ouderling voor de geestelijke kudde. Hij doet dat met liefde voor de schapen. Die liefde krijgt hij van de goede Herder van de schapen, Jezus Christus. Ouderlingen zijn immers onderherders van Hem. Ze zijn bij Jezus Christus in de leer. Leven onder Zijn leiding. Laten zich gezeggen door Hem. Zo gaan ze wat lijken op Hem. Ouderlingen, waaronder predikanten, zitten aan de voeten van de Heere Jezus. Op die manier kunnen en mogen ze de gemeente hoeden. Ouderlingen hebben geen echte stok en staf! Hun stok en staf zijn Gods Woord, daarmee geven ze leiding aan de gemeente: waarschuwend, onderwijzend, aansporend, vertroostend, bemoedigend enz. Dit alles geldt in zeker opzicht ook voor de diakenen en allen die leiding geven in de gemeente. In vers 6 geeft

Paulus aan wie Bijbels gezien, geschikt is om ouderling te zijn.

We vinden hier de 'profielschets' voor een ouderling. Wat lezen we? Een ouderling moet onberispelijk zijn. De man van één vrouw; ook in zijn gedachten, woorden, doen en laten. Hij moet gelovige kinderen hebben. Kinderen die niet losbandig of opstandig zijn, maar die de Heere zoeken, kennen, liefhebben en dienen. Het gaat over kinderen. Wanneer zij volwassen worden of het huis uitgaan, zijn zij zelf verantwoordelijk voor hun keuzes. Zeker, we blijven biddend met hen meeleven. Paulus gaat vervolgens wat dieper in op de 'profielschets' van de ouderling! Vers 7: 'Want een opziener moet onberispelijk zijn'. Hier gebruikt hij het woord 'opziener', in vers 5 het woord 'oudste'. Een ouderling is ook opziener, hij heeft het herderlijk opzicht over de gemeente! Hij is een beheerder van het Huis van God. Kan de ouderling door genade zijn eigen huisgezin beheren, dan door genade ook Gods Huisgezin. Nee, de ouderling is geen zondeloos mens (ook zijn gezin niet). Hij is wel iemand van onbesproken gedrag en die weet heeft van de dagelijkse bekering! Verder mag een ouderling niet eigenzinnig zijn, opvliegend, verslaafd aan wijn en geen vechtjas. Of die oneerlijk aan zijn geld komt. Concreet, door zijn belastingformulier oneerlijk in te vullen, zwart te werken enz. Hoe hij wel moet zijn? Dat lezen we in vers 8 en 9. Daar noemt Paulus de gaven die een ouderling dient te hebben. Hij moet, gastvrij zijn, goedwillend, bezonnen (voorzichtig), rechtvaardig, heilig, beheerst (denk aan de omgang met gemeenteleden), iemand die zich houdt aan het betrouwbare woord, dat in overeenstemming met de leer is.

Wat een profielschets! Dit is wat voor de

Kretenzen! Want de negatieve eigenschappen kenmerken hen juist en de positieve veel minder! Mogelijk vraagt u zich af, wel of geen ambtsdrager zijnde: voldoe ik hier aan? Wie is volmaakt? Welke man, welk gezin, welk kind? Helaas, kent de gelovige op aarde geen volmaaktheid. Ja, iedere levende christen struikelt. Anders is het, wanneer we onszelf in de zonde voelen, als een vis in het water. Dat kent de levende christen niet. Worstelen wij met onze oude mens, oude karakterzonden, onvolmaaktheid, ongeloof? Dan is er maar één weg! Voor het eerst of opnieuw naar de Weg, naar de Heere Jezus Christus! Schuld belijdend, smekend om vergeving en orde op zaken stellend in ons leven! Dagelijks. Dat alles wil Jezus Christus ons geven door de Heilige Geest. Opdat wij door het geloof in Jezus Christus...God de Vader leren dienen, met lust en liefde, hoop en vreugde! In én buiten het ambt! Om zoals Paulus zegt: (9) 'anderen te kunnen bemoedigen door gezond onderwijs en de tegensprekers te weerleggen!' Tegensprekers zijn mensen die hun eigen gedachten uitspreken en die gedachten boven de Schrift stellen. Mensen die aldoor zeggen, ik denk, ja maar, enz. Ouderlingen moeten hen bewogen en beslist kunnen weerleggen. Zo werd de HEERE God op Kreta en wordt Hij anno 2013 in Nederland geëerd en worden men-skinderen behouden. En de christen mag weten dat het volkomen waar en betrouwbaar is, wat Paulus schrijft in 1Thessalonicenzen 5.24: 'Hij die u roept, is getrouwd: Hij zal het ook doen!' Laten wij niet veel, maar alles van de grote Herder van de schapen verwachten! Dagelijks! 'Met zulke opzieners aan de leiding blijft de christelijke kerk gezond!', aldus Dr. P.H.R. van Houwelingen, in zijn commentaar op Titus.

Lezen Titus 1: 1- 9 en 1 Timotheüs 3: 1-7.

Gespreksvragen

1. Waarom is het belangrijk dat Titus eerst van stad tot stad ouderlingen moet aanstellen? (vers 5)
2. Welke 'voordelen' heeft het wanneer een ouderling getrouwd is? (vers 6)
3. Loopt u ook aan tegen de hoge eisen in de 'profielchets' voor ouderling, wel of geen ambtsdrager zijnde? (Vers 6-9) Hoe gaat u daar mee om?
4. Zijn er in uw gemeente veel broeders die kandidaat gesteld kunnen worden voor het ambt van ouderling? Wanneer dit niet het geval is, hoe zou daar verandering in kunnen komen? Betrek bij uw antwoord, vraag en antwoord 54 van de Heidelbergse Catechismus.
5. Wanneer een broeder uit de gemeente, kandidaat wordt gesteld voor ouderling, vindt u het dan van belang dat zijn eventuele kinderen gelovig zijn? (vers 6)

6. Wat verstaat u onder het 'gezonde onderwijs, de gezonde leer'? Is het gezonde Bijbelse onderwijs belangrijk in deze tijd? (9)

Boeken die gebruikt kunnen worden bij de voorbereiding op de Bijbelstudies:

Titus en Filemon, Ds. C. den Boer, Kok, Kampen (tweedehands).

Bijbelverklaring, Matthew Henry, Kok, Kampen.

De brief aan Titus, Ds. P. Molenaar, de Banier.

Titus, Dr. C. Bouma, Korte Verklaring, Kok, Kampen (tweedehands).

Titus, Johannes Calvijn, Zendbrieven, De Groot Goudriaan-Kampen.

Wat uitgebreider:

Titus, Dr. P.H.R. van Houwelingen, Commentaar op het Nieuwe Testament, Kok, Kampen.

En:

De kanttekeningen op de Staten Vertaling.

9

van de voorzitter

Ds. W. Westland

Rijp voor de oogst

Nu ik deze regels schrijf, is het nog echt zomer. Net terug van een mooie vakantie op het Zeeuwse eiland Walcheren. Eén van de dingen, die mij bij bleef, waren de uitgestrekte akkers, waar de gele tarwe stond te rijpen voor de oogst. Volle halmen met vele korrels, die straks als voedzaam brood mogen dienen voor de mens. En dan te bedenken, dat uit één tarwekorrel die gezaaid is, zoveel nieuwe korrels voortkomen.

De Bijbel gebruikt ook dikwijls het beeld

van zaaien en oogsten. En dan gaat het om het zaad van Gods Woord, dat mag worden uitgestrooid. In de kerk, door de verkondiging van het Woord, maar ook op zoveel andere momenten, wanneer de Bijbel opengaat. En dat geldt ook voor onze mannenverenigingen. In de maand september gaan overal de vergaderingen weer beginnen. De Bijbel gaat open voor ons. En dan is de vraag aan u en jou: Waar komt het zaad terecht? (lees Mattheüs 13) Brengt het vrucht voort?

De Heere geve, dat in het nieuwe seizoen het

zaad van Gods Woord mag ontkiemen, en vrucht dragen. Ja, dat het zal rijpen voor de oogst!

Bondsdag

Opnieuw vestigen wij uw aandacht op onze jaarlijkse Bondsdag in Putten. Een dag van bezinning en ontmoeting. Fijn, dat we weer gebruik mogen maken van de Oude Hervormde Kerk, en dat we tussen de middag

in “de Aker” terecht kunnen voor de lunch. Het thema is dit jaar: Ik geloof in de Heilige Geest.

We hopen dat u en jij aanwezig kunt zijn op D.V. zaterdag 26 oktober!

Tenslotte

Een hartelijke groet aan u allen, mede namens de andere bestuursleden.

Ds. P. Molenaar

in the picture

10

Waar het Woord is, daar is de kerk

In de vakantie bezoeken we graag de zondagse erediensten. Het is daarbij goed om mee te leven met het kerkelijk leven, dat op andere plaatsen nog is. Het liefst zoek je een kerk, waarmee je jezelf in dezelfde belijdenis verbonden weet. Zo wordt de eenheid ook wel eens beleefd over kerkmuren heen. Over de grenzen, zoals in Duitsland en de voormalige Oostbloklanden vind je nog wel eens gemeenten met een wat piëtistische inslag, waar je hart door de prediking geraakt kan worden. Verder denk ik aan de Angelsaksische wereld, waar je nog gemeenten vindt met een Puriteinse achtergrond. Het is al bijzonder in onze tijd, als er nog kerkdiensten worden gehouden in het buitenland, waar de ontkerstening vaak nog harder heeft toegeslagen dan in eigen land. Vooral mogen we dan dankbaar zijn, als de boodschap nog Bijbelgetrouw is. Vaak zijn daar al vanuit het verleden door het Woord diepe sporen getrokken.

Verblijvend is ook nog, dat er ook Nederlandse diensten worden gehouden in het buitenland. Er is een kerkdienstenrooster, waar je op kunt intekenen. Predikanten uit allerlei Nederlandse kerken, vooral van reformatorische inslag, doen mee aan deze zondagse kerkdiensten. Het voorziet sterk in een behoefte voor gezinnen, wanneer je soms met vakantie bent in plaatsen waar hele-

maal geen dienst meer gehouden wordt. Wel moeten we beseffen, dat we daar ook gasten zijn. Straalt er ook wat van ons geestelijke leven naar die gemeenten af? Daarover is nog wel eens terecht geklaagd in sommige kerken, waar de Nederlanders gast waren! Over de grenzen voelen we vaak de verbondenheid als Nederlanders met elkaar. Zo mag ook wel eens de geestelijke eenheid kerkbreed

ervaren worden. Zelf ervaar ik dat, als ik wel eens tijdens de vakantie voorga in de zondagse diensten. Ik ervaar het als verrijkend, als er dan ook met elkaar over de wezenlijke zaken gesproken kan worden.

Natuurlijk hebben we allen ons eigen kerkverband, waarin we geplaatst of geboren zijn.

Dr. C.A. v.d. Sluijs bepleitte onlangs kanselopening voor die kerken, waarmee we ons in Schrift en belijdenis verbonden weten.

Hij schreef op 26 juni in het RD over het onderscheid tussen rooms en protestant. Dit doet hij in antwoord op dr. W. van Vlastuin die eerder in het RD schreef dat de energie die roomsen en protestanten steken in een consensus voor de gereformeerde gezindte zo beschamend voor ons is en stelt dan vragen naar kerkelijke eenheid in de gereformeerde gezindte. Dr. v.d. Sluijs geeft dan als antwoord: "Hoewel ik de vraag van dr. Van Vlastuin sympathiek vind, ben ik van mening dat deze vraagstelling in wezen buiten onze waarneming valt. Dr. Van Vlastuin stelt dat we opnieuw moeten leren spellen dat we één heilige algemene christelijke kerk geloven. Welnu, geloven valt volgens de Nederlandse Geloofsbelijdenis niet samen met waarnemen. De volmaaktheid van de kerk ligt elders. Daarom ga ik uit van één kerk van de Reformatie in een gebroken gestalte. Wat er hier en daar aan heling of heelwording is, is genade". Verder zegt hij: "De kerk van de Hervorming werd opnieuw geschapen door Woord en Geest. Luther heeft die kerk niet gemaakt, deze ontstond, nadat Luther geëxcommuniceerd werd. Toen heeft Luther gezegd: "Waar het Woord is, daar is de kerk". Deze was nu in de plaats gekomen van de valse kerk. Simpel gezegd: omdat het Woord (met Luther) er uitgeworpen werd, ging de kerk mee. Daarna is die ware kerk (de kerk van de Hervorming)

opgesplitst in vele delen; die ene ware kerk is nu in tientallen stukjes verdeeld. Een zondige en schuldige gebrokenheid? Ja! Maar wij kunnen de zaak alleen maar erger maken. Dat gebeurt zodra mensen een kerk gaan vormen. Alle maakwerk leidt tot breekwerk. Ik geloof dat het Woord van God in de bediening van de verzoening de ware kerk schept overal waar zij op de rechte wijze wordt bediend. Zo is er herkenning over kerkmuren heen. Daarom pleit ik voor kanselruil of beter: kanselopening. Zo kan de gebroken kerk van binnenuit worden genezen: eerst de inhoud, dan de vorm. En niet andersom. De stelling: "Waar de ware kerk is, daar is het Woord" (alleen maar te horen), is rooms. Bij Rome is het Woord ingebed in de traditie of de kerk. Bij de Reformatie is het precies anders om: waar het Woord is, daar is de kerk. Eigenlijk is het onthullend en ook een beetje onthutsend, want we horen dit, maar zien het niet. Of zouden we ten diepste moeten vaststellen dat we het zien, maar niet horen omdat we dit niet willen horen met de 'horigheid' van het Woord van God?"

Collega v.d. Sluijs raakt hier een gevoelig punt dat ons ook als Hervormd-Gereformeerden aangaat. Zoeken van plaatselijke eenheid met kanselopening is een goede zaak. Geestelijk is er vaak met gemeenten van eigen kerkverband minder eenheid, omdat de geloofsgemeenschap in de Schrift en de belijdenis ontbreekt. Laten we daarom ook die eenheid met hen die een even dierbaar geloof deelachtig zijn, ook na alle scheuringen, blijven bepleiten. Als voorgangers hebben we de roeping om onze gemeenten daarin voor te gaan. We dienen daarbij natuurlijk wel te rekenen met de geestelijke en pastorale draagkracht van de eigen plaatselijke gemeente en de zustergemeenten.

Een klein begin hiermee maken is al mooi. Zo is het verblijdend dat onze Mannenbond ook die eenheid zoekt, gelet op het feit dat broeders uit andere kerken door de jaren nog wel eens referaten verzorgen op Bondsdagen. Laat dat een opwekking zijn om plaatselijk eenheid te blijven zoeken met andere kerken. Laat het vooral een gebedszaak zijn. Calvijn wilde immers met het oog op de eenheid der kerk wel tien oceanen oversteken.

Tenslotte schrijft dr. v.d. Sluijs: "Wij strijden vandaag voor kerkelijke gemeenschap in plaats van gemeenschappelijke kerkelijkheid, zowel op het niveau van de plaatselijke gemeente als van de landelijke kerk. De nood

van de secularisatie schreeuwt echter om een reformatie van ons kerkbegrip. Als de ons overgelaten marges van het kerkelijk leven waarlijk gereformeerd zijn, wordt een stervende kerk een wervende kerk. Zo niet, dan sterft ze voorgoed uit in West-Europa en in ons land". Zeker met het oog op de toekomst dienen we hiervan nota te nemen. Onze jeugd heeft geen behoefte aan kerkordelijke spelletjes over wat kan of niet kan, maar wel dat het getuigenis van het Woord kerkbreed beslag mag leggen op jongeren en ouderen. Dus: "Waar het Woord is, daar is de kerk" en niet de roomse gedachte: "Waar de kerk is, is het Woord!" Dus echte reformatie van ons kerkbegrip en van onze gemeenten!

verdiepingsconferentie(s)

Kijkje achter de schermen van de Verdiepingsconferentie(s)

In januari werd de eerste verdiepingsconferentie gehouden. Een nieuw initiatief van de Mannen- en Vrouwenbond. Misschien las u er een verslag van in het Reformatorisch Dagblad. In dit artikel geven we u een kijkje achter de schermen door een vijftal vragen te stellen aan de jongeren die dit organiseren. Bijgevoegd vindt u ook een foto van het huidige bestuur. Marcel van der Veer, ook één van de bestuursleden, ontbreekt op deze foto. Namens het Hoofdbestuur van harte aanbevelen!

Wat is het doel van deze conferenties?

"Het gaat tijdens de bijeenkomsten van Verdiepingsconferentie 25+ om vier kernwoorden: toerusting, bezinning, ontmoeting en ontspanning. Wij willen ons vanuit de Bijbel

bezinnen op ontwikkelingen binnen (christelijk) Nederland en wereldwijd."

Wat is jullie doelgroep?

"Twee keer per jaar organiseren wij een conferentie voor mensen in de leeftijd tussen 25

en 40 jaar. Deze leeftijdsgroep staat midden in de maatschappij en komt in aanraking met allerlei ontwikkelingen op kerkelijk en maatschappelijk gebied.

Het initiatief voor de conferentie kwam van de Hervormde Mannen- en Vrouwenbond. In mei 2012 riepen zij een stuurgroep in het leven die zich sindsdien bezighoudt met het uitdenken van de thema's en met de praktische organisatie van de bijeenkomsten. Een lid van de Mannenbond en een lid van de Vrouwenbond hebben ook zitting in deze stuurgroep. Beide bonden zijn eindverantwoordelijken."

Hoe kijken jullie terug op de eerste conferentie?

"Onze eerste conferentie hielden we op 26 januari. Er kwamen zo'n 100 belangstellenden op af, die de dag volgens de ingevulde enquêtes positief waardeerden. Dat gaf ons een enorme stimulans om verder te gaan. We merkten dat deze doelgroep graag 'de diepte ingaat' en ook kritisch met elkaar van gedachten wil wisselen. Ook de sprekers waren enthousiast over het concept."

Hoe zijn jullie aan dit thema gekomen?

"Het thema van de conferentie op 26 oktober is "Navolging.nu. Over geloof, hoop en liefde en andere deugden". Hoofdspreker is prof. dr. G. van den Brink. Ook zijn er weer diverse gasten die workshops verzorgen rond dit thema. We zijn aan dit onderwerp gekomen door met elkaar te brainstormen. We spraken af dat ieder stuurgroeplid verschillende ideeën zou aandragen. Deze werden

vervolgens besproken in de groep. Rond het gekozen thema kwam als Bijbelgedeelte al snel 1 Korinthe 13 bij ons in het vizier, waar het gaat over de drie christelijke deugden geloof, hoop en liefde."

Wat zouden jullie de lezers van ons blad mee willen geven?

"Allereerst willen we de lezers van uw blad tussen de 25 en 40 jaar van harte uitnodigen om op 26 oktober naar de conferentie te komen.

In ons visiedocument staat: "Toerusting vanuit Gods Woord is belangrijk om te weten wat geloven inhoudt en hoe je daaraan vorm geeft in de praktijk van het leven. Daarnaast laten wij ons leiden door de gereformeerde belijdenisgeschriften die de Bijbelse boodschap kernachtig verwoorden." Ik denk dat dit fragment heel duidelijk verwoordt waar wij voor staan. Tegelijk laat het zien wat wij willen uitdragen: Gods Woord is het waard om bestudeerd en overdacht te worden. En verder: We staan in een rijke traditie, die heel concrete antwoorden heeft op vragen van nu."

13

De stuurgroep: Corine Visser (voorzitter), Froukje ten Hove (secretaris), Hanneke Wassinkmaat (1e penningmeester) en Reinald Molenaar (2e penningmeester).

Dr. J.H. Lammers

Bonhoeffer (slot)

Lezing gehouden op de
Huishoudelijke Vergadering van 13 april jl.

Bonhoeffer, een getuige van Jezus Christus

Voorgevoel van de secularisatie

We spreken vandaag vaak over het proces van secularisatie. Dit proces is ingrijpender dan kerkverlating. Het is een los-van-God-beweging, die aan niemand voorbijgaat, ook niet aan trouwe kerkgangers. Het is denkbaar dat iemand op zondag in de kerk zit, terwijl hij innerlijk leeft alsof God niet bestaat. Eén van de oorzaken is het materialisme, waardoor we meer voor het hiernumaals leven dan voor het hiernamaals. Dr. Dekker spreekt in dit verband in zijn boek *Marginaal en Missionair* zelfs over een oordeel (crisis) dat zich aan het voltrekken is.

Bonhoeffer heeft een voorgevoel gehad van dit proces. In de gevangenis ontmoette hij kerkmensen en zag hoe zij reageerden op de situatie waarin ze zaten. Zij bleken geen enkele behoefte te hebben aan religie. In hen zag hij het beeld van de komende generatie, de generatie van de mondige mens. Het stemde hem somber. In zijn gevangenisbrieven (vooral vanaf 30 april 1944) schreef hij dat religie had afgedaan en dat het voor hem de vraag was of de kerk er na de oorlog nog wel zou zijn. Het leek wel alsof God Zich liet wegdringen uit de mondig geworden samenleving in Europa. Het inzicht van Bonhoeffer bleek profetisch te zijn. In de zestiger jaren grepen theologen uit het midden van de kerk terug op Bonhoeffer en kwamen ertoe om God als dood te verklaren. De Kerk moest volgens hen vooral dienen

en helpend aanwezig te zijn. Achteraf gezien is het onterecht dat Bonhoeffer voor deze theologie werd gebruikt. Wat bedoelde Bonhoeffer met een religieeloos christendom? Hij zei: 'Laten we niet denken, dat we de wereld met grote woorden kunnen terugveroveren. Laten we voorlopig stil zijn en ons bezinnen op centrale vragen: wat is geloven? Wat is kerk zijn? Hoe zijn we discipelen in woord en daad?'

In een brief die Bonhoeffer stuurde ter gelegenheid van de doop van zijn neefje, schreef hij wat zijns inziens de gestalte van de kerk in de toekomst zou zijn: bidden, wachten op God en het goede doen onder de mensen. Volgens dr. Dekker is in deze woorden sprake van een terugtrekkende beweging die tegelijkertijd de weg vooruit wijst, de wereld in.

Is het pleidooi van Bonhoeffer voor een anoniem christendom niet een knieval voor het ongeloof? Volgens prof. De Reuver mogen we Bonhoeffer daar niet van beschuldigen. Hij schrijft: 'Wat hij beoogt, is een wijze van christen-zijn dat, ontdaan van alle franje en triomfantelijkheid, wordt gedragen door de verborgen omgang met God en dat in grote kwetsbaarheid bereid is tot een compromisloze navolging van Christus lijden.'

Navolging

Aan het rooster in het predikantenseminarie waaraan Bonhoeffer leiding gaf, werden de

gebruikelijke vakken gegeven: homiletiek, catechetiek, pastoraat, liturgie enz. Op één punt onderscheidde Bonhoeffers seminarie zich van de andere: de les over de navolging van Christus. De colleges die hij gaf, werden verwerkt in een boek dat uiteindelijk in 1937 verscheen getiteld *Navolging*.

In het boek ging Bonhoeffer als leerling van Luther volledig uit van het sola fide en sola gratia. Maar de grote malaise van het christendom bracht hem ertoe om de reformatische begrippen geloof, rechtvaardiging en heiliging op een vernieuwde manier te verstaan en uit te leggen. Hiervoor gebruikte hij het woord navolging. Het thema dat in de kerkgeschiedenis aan de orde is geweest in kloosters, in gezelschappen, brengt Bonhoeffer in de kerk en dat zonder dat hij beschuldigd kan worden van heilsegoïsme.

In het boek, waarin allerlei bijbelteksten worden behandeld, hanteert Bonhoeffer de uitdrukking 'goedkope genade'. De eerste zin luidt: 'Goedkope genade is de doodsvijand van onze kerk. Wanneer alles bij het oude blijft, wordt de genade te grabbel gegooid. Het is een genade die niets kost. Men wil de rechtvaardiging van de zonde en niet van de zondaar. De zonde wordt goed gesproken en toch denkt men recht te hebben op vergeving.' Bonhoeffer zegt verder: 'Goedkope genade is prediking van de vergeving zonder verootmoediging; doop zonder de tucht van de gemeente; avondmaal zonder belijdenis van zonden, absolutie zonden persoonlijke biecht. Goedkope genade is genade zonder navolging, genade zonder kruis, genade zonder de levende, mensgeworden Jezus Christus.' In feite is het christendom onder de goedkope genade als nooit tevoren tot wereld geworden.

Mensen waren lid van een rechtzinnige kerk met de zuivere leer van de genade, maar waar was de navolging? Bonhoeffer pleit voor de kostbare genade, dat is de genade die oproept tot de navolging van Christus. Hij zegt: 'Kostbaar is ze omdat het de mens het leven kost, genade is zij, omdat ze hem pas zo het leven schenkt; kostbaar, omdat ze de zonde verdoemt, genade, omdat ze de zondaar rechtvaardigt.'

Dogmatisch uitgedrukt pleit Bonhoeffer voor een leven in heiliging. Bonhoeffer zegt: "Er is geen geloof zonder gehoorzaamheid en er is geen gehoorzaamheid zonder geloof." Worden we hiermee niet op onszelf teruggeworpen? Ik lees: 'Het gebod van Jezus heeft niets te doen met krachtprestaties van de ziel. Jezus vraagt niets van ons, zonder ons kracht te geven het ook te doen'. Dit leven brengt het ware geluk en de echte blijdschap. Verder: '... Gezegend diegenen die ... in de navolging van Jezus Christus het hemelse vaderland tot zo'n zekerheid geworden is, dat ze werkelijk vrij geworden zijn voor het leven in deze wereld.

Legt Bonhoeffer niet teveel de nadruk op de heiliging ten koste van de rechtvaardiging? Prof. De Reuver oordeelt: 'Zowel Kohlbrugge als Bonhoeffer waren in hun theologiseren tijdgericht. Richtte Kohlbrugge zich in een tijd van heiligingsstreven op de rechtvaardiging van de goddeloze, bij Bonhoeffer is het anders. In de confrontatie met de wetteloosheid roept hij op tot een onvoorwaardelijk gehoorzaamheid, als vrucht van het rechtvaardigend geloof uit genade alleen.'

De Reuver schrijft verder: 'Al naar gelang de tijd het vergt, zullen profetische stemmen de kerk nu eens terugroepen tot

de rechtvaardiging, dan weer oproepen tot heiliging, zonder de samenhang van beide te miskennen.'

De Psalmen

In 1940 verscheen *Het gebedenboek van de bijbel*. Door de publicatie van dit boek over de oudtestamentische Psalmen kwam Bonhoeffer in aanvaring met de nazi's die elke herinnering aan het Joodse geloof wilden verwijderen. Bonhoeffer leidde de nazi's om de tuin door te doen alsof het alleen maar om een wetenschappelijke publicatie ging. In werkelijkheid ging het hem om het belang van het Oude Testament voor christendom en kerk.

In de visie van Bonhoeffer kunnen we God niet bereiken met onze eigen gebeden. Er is geen beweging van beneden naar boven. Hoe zouden we God kunnen bereiken buiten de Heere Jezus om? We worden meegevoerd naar de hemel door de gebeden van de Heere Jezus te zingen. Bonhoeffer schrijft: 'Door de psalmen te bidden, bidden we samen met Christus en daarom mogen we er zeker van zijn dat God ons hoort. Als we met hart en ziel meegaan met het gebed van Christus, dan bidden we echt. We kunnen alleen maar bidden op grond van Jezus Christus, met Wie we ook zullen worden gehoord.'

Dat in de Psalmen Jezus Zelf spreekt, baseert Bonhoeffer op de Vroege Kerk, voor wie de boek van de Psalmen het gebedenboek was. Hij dacht vooral aan de Heere Jezus Die aan het kruis stierf met Psalmwoorden op Zijn lippen. Ook dacht hij aan het onderwijs dat Jezus gaf aan Zijn discipelen na de Opstanding. Hij zegt: '... dat alles vervuld moest worden wat over Mij geschreven staat

in de wet van Mozes en in de Profeten en in de Psalmen (Luk. 24: 44).'

Bonhoeffer leerde zijn vicarissen om elke dag de Psalmen te bidden. En zelf bracht hij in de praktijk wat hij anderen leerde, zelfs in de gevangenis. Hij zei: 'Als het

Psalter op de achtergrond raakt, verliest de kerk een onvergelijkelijke schat (in die tijd waren psalmen uit kerk verdwenen).' Het was de overtuiging van Bonhoeffer dat met herinvoering van de Psalmen onvermoede krachten ons hart zullen binnendringen.

Tenslotte

Jammer is dat Bonhoeffer op jonge leeftijd stierf. Hij heeft zijn gedachten niet meer uit kunnen werken. Ik vat aan het einde van deze lezing kort samen wat ik van het leven en de geschriften van Bonhoeffer, een belangrijk getuige van de Heere Jezus, geleerd heb:

-Als we de Heere Jezus belijden, weten we: het heil is uit de Joden en voor de Joden en de heidenen.

-Laten we de doorwerking van de secularisatie in samenleving en kerk niet onderschatten.

-Gebruik geen grote woorden, maar leer te wachten op God.

-Hoor de roepstem van Jezus Die zegt: Volg mij, zelfs als we geroepen worden tot lijden en martelaarschap.

-Het is van groot belang biddend te mediteren over de Heilige Schrift.

-In het zingen van de Psalmen die we zingen met het oog op Christus, ontvangen we veel kracht.

organisatienieuws

Wijzigingen adresboekje 2011

De volgende wijzigingen doorvoeren:

- 1) de MV "Timotheüs" te Woudenberg (blz. 25) heeft een nieuwe secretaris: dhr. G. Wolterink, De Kolk 24, 3931 WN Woudenberg.
- 2) de Streek "Zwolle" (blz. 33) heeft een nieuwe secretaris: dhr. J. Kooiker, Kloosterweg West 29a, 7954 PR Rouveen.

Met vriendelijke dank voor uw medewerking,
Ds. J. van Dijk, secr.
e-mail: ds.j.vandijk@hetnet.nl

Aan de secretarissen van de mannenverenigingen

Voor het nieuwe verenigingsseizoen kunt u folders en posters bestellen bij het Bonds bureau, telefoonnummer 033-2456699 of via bonds bureau@filternet.nl.

U krijgt de door u gevraagde materialen zo spoedig mogelijk toegezonden.

boekbesprekingen

Dr. Marc J. de Vries, **Technologie, overal om ons heen. Moderne ontwikkelingen in christelijk perspectief**. In serie: Artiosreeks. Uitg. Groen, Heerenveen 2013. 163 pag. Prijs € 12,50.

In dit boek wil de schrijver tot bezinning oproepen in ons omgaan met techniek, opdat wij als christenen er bewuste(re) keuzen in maken. Gebruiken wij computer, auto, nanotechnologie klakkeloos of hebben we er bewust over nagedacht? Het gaat hem daarbij niet om het geven van een serie regels of geboden, maar om een stimuleren van toegewijd discipelschap. Duidelijk staat het gebruik van de techniek in het kader van de dankbaarheid. Veel komt aan de orde. Van 'technische' informatie tot principiële bezinning. Boeiend is ook het hoofdstuk over "Techniek en de kerk", waarin de auteur o.a. nadenkt over het wel of niet gebruiken van beamers in de kerkdienst. Een vraagje zou ik willen stellen over de verdeling van de tien geboden in tweemaal vijf. Het argument van tweemaal vijf vingers overtuigt mij niet.

Elk hoofdstuk is voorzien van waardevolle vragen voor persoonlijke overdenking of groepsbespreking. Alleen jammer, dat deze niet direct achter het betreffende hoofdstuk opgenomen zijn, maar helemaal achterin. Nu kwam ik er pas achter, toen ik het boek gelezen had. Maar misschien had ik beter naar de inhoudsopgave moeten kijken.

De schrijver is bijzonder hoogleraar Christelijke Filosofie aan de TU te Delft.

Aanbevolen!

JPN

Ds. A.K. Wallet, **De Christenreis naar de eeuwigheid**, n.a.v. John Bunyan, ringbrochure uitgave in eigen beheer, 66 pag., prijs € 3,50. Te bestellen via akwallet@kliksafe.nl.

Wereldberoemd werd het boek van Bunyan over "De christenreis naar de eeuwigheid". Wat maakt christen veel mee. Wat een verzoeken, verleidingen, aanvallen en struikelingen op weg naar Sion. Vele commentaren en vertalingen zijn al van dit boek verschenen. Het is evenwel een mooie gedachte geweest

van de Chr. Ger. emerituspredikant Wallet om op eenvoudige wijze een samenvatting van dit boek uit te geven met daarbij steeds een serie doorwrochte gespreksvragen. Beslist geen vragen waarop een antwoord past van alleen ja of nee, maar die uitnodigen tot een diepgaand gesprek op de mannenvereniging over het geestelijk leven. Met dit doel vooral heeft hij deze brochure geschreven en nu breder doen verschijnen. Van harte aanbevolen voor gebruik op de vereniging en persoonlijk.

JPN

Ds. J.A. van den Berg e.a.: **Concreet**. Bijbels dagboek voor jongeren. B.V. Uitgeverij De Banier, 2012. Prijs: € 14,90.

Al langere tijd ligt dit dagboek te wachten op een recensie. Reden is niet zozeer dat ik er niet aan toe kwam om het te recenseren maar dat ik hem onze oudste zoon 'ter beproeving' gaf. Hij valt onder de doelgroep lezers: vanaf 15 jaar. Het is een dagboek dat is opgezet per week rondom bepaalde kernwoorden. Week 1 t/m 5 gaat het bijvoorbeeld over: God, Scheping, Zonde(val), Welbehagen. 13 predikanten werken deze en andere kernwoorden uit. Het werkt verdiepend om zo 7 dagen met een kernwoord bezig te zijn. Elke dag eindigt met een (soms puntige) kernzin of vraag. Om een voorbeeld te geven: De liefde van God is vastgemaakt in het kruis van Christus. Onze zoon is er heel positief over en daar sluit ik me als zijn vader van harte bij aan!

EdM, R.

Ds. C.P. de Boer: **Heilig in Hem**. Een Bijbels-theologische schets over de heiliging. B.V. Uitgeverij De Banier, 2013. Prijs: € 9,95.

De achterflap van dit boek wekt bepaalde verwachtingen. Het wordt een Bijbels-theologische studie over de heiliging voor jongeren

genoemd. Een studie die tot nog toe niet in Nederland verschenen is. Dat laatste komt wat pretentius over maar prikkelt ook om dit boek ter hand te nemen. In 10 hoofdstukken werkt de auteur dit onderdeel van 'de orde des heils' uit. Hij doet dat in een heldere opbouw beginnend bij 'God is heilig' en eindigend in 'Mijn heiliging beloond'. Zorgvuldig en nauwgezet worden de hoofdstukken uitgewerkt en daarmee ook de Schrift uitgelegd. De auteur geeft in de allemaal korte(re) hoofdstukjes zeer veel mee. Meerdere hoofdstukken eindigen met een uitvoeriger citaat van personen uit de kerkgeschiedenis (Luther, Calvijn, á Brakel) of een catechismus. De jonge lezer kan hier zeker zijn winst mee doen. Het vraagt wel een 'rustig lezen' en voortdurend overdenken van het gelezene om zich de stof ook eigen te maken. Ik denk daarom ook dat de auteur de wat oudere jongere op het oog heeft én jongeren die bereid zijn zich te verdiepen in een onderwerp.

EdM, R.

overlijdensberichten

Na een periode van afnemende krachten heeft de Heere van ons weggenomen ons trouw en meelevend lid

JAN GRAVELAND

in de leeftijd van 75 jaar.

Wij bidden zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen en allen die hem lief en dierbaar waren de genade en troost van de Heere toe!

Bestuur en leden mannenvereniging
"Onderzoek de Schriften" te Lekkerkerk

Lekkerkerk, 30 juni 2013

Met verdriet delen wij u mede dat na een korte ernstige ziekte door de Heere tot Zich is genomen

**DINGEMAN CORNELIS
AARNOUDSE**

in de leeftijd van 64 jaar.

Met dankbaarheid denken wij terug aan de tijd, dat hij als trouw lid en bestuurslid aan onze vereniging was verbonden. De Heere schenke Zijn troost en nabijheid aan zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging
"De Waarheid der Schriften"
Dordrecht

Dordrecht, augustus 2013

*Maar 't vrome volk, in U verheugd,
Zal huppelen van zielevreugd,
Daar zij hun wens verkrijgen.
Hun blijdschap zal dan, onbepaald,
Door 't licht, dat van Zijn aanzicht straalt,
Ten hoogsten toppunt stijgen.*

Psalm 68:2 (ber.)

De Heere heeft woensdag 26 juni 2013 tot Zich genomen ons lid

JAN JOHANNES ZIJDERHAND

in de leeftijd van 80 jaar.

Vriend Zijderhand was vele jaren lid van onze vereniging, waarvan verschillende jaren als bestuurslid. Wij denken met dankbaarheid aan hem terug. De Heere vertrooste zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en allen die hem dierbaar waren.

Bestuur en leden van de M.V.
"Onderzoekt de Schriften"
te Moerkapelle

„De Heer is mijn herder”

Na een periode van afnemende gezondheid is door de Heere van ons weggenomen ons zeer trouwe lid

**ELIAS JOHANNES DANIËL
HENDRIKS**

op de leeftijd van 88 jaar.

Met dankbaarheid denken wij terug aan zijn liefde en inbreng in de vergaderingen. De Heere schenke Zijn troost en nabijheid aan zijn kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden van mannenvereniging
"DEO-GRATIA" te Zetten

Zetten, juli 2013

Op 24 juli werd door de Heere uit dit leven weggenomen ons (oud)lid

DIRK OCKHUIZEN

in de leeftijd van 92 jaar.

De Heere vertrooste zijn kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden van de
mannenvereniging
"Bewaar het pand u toebetrouwd"

Waarder, augustus 2013

BOND VAN HERVORMDE MANNENVERENIGINGEN OP G.G.

UITNODIGING

VOOR DE

BONDSDAG 2013

D.V. OP ZATERDAG 26 OKTOBER A.S.

IN DE OUDE KERK TE PUTTEN

Aanvang: 10.00 uur

Thema: “Ik geloof in de Heilige Geest”

AGENDA:

1. Opening door de 1e voorzitter, ds. W. Westland
2. Referaat door ds. M.A. Kuijt te Wijk en Aalburg:

“Geest en Woord”

3. Betuiging van afhankelijkheid aan Zijne Majesteit de Koning
4. Bespreking van de ingekomen vragen
5. Sluiting morgenvergadering door ds. A.D. Goijert
6. PAUZE van 12.00 - 13.30 uur
7. Opening middagvergadering door ds. J.P. Nap
8. Referaat door ds. G. Wassinkmaat te Gameren:

“Geest en Leven”

9. Zangpauze
10. Bespreking van de ingekomen vragen
11. Sluiting door de 1e secretaris ds. J. van Dijk

N.B. De vragen kunnen schriftelijk worden ingeleverd. Om praktische redenen is het onmogelijk de vragen mondeling te stellen.

Iedereen is hartelijk welkom!

C.D.G (2e secr.)
